

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

Egz. Nr 1

pplk dypl. Henryk KITKOWSKI

**ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ARTYLERII NA SZCZEBLU
TAKTYCZNYM W DZIAŁANIACH
ZACZEPNYCH I OBRONNYCH**

(Materiał do studiowania)



ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLNEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
027776

27776

REMBERTOW


STYCZEŃ

1966



AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI


Egz. Nr **1**

ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

**ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ARTYLERII NA SZCZEBLU
TAKTYCZNYM W DZIAŁANIACH
ZACZEPNYCH I OBRONNYCH**

(Materiał do studiowania)



027776
**ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZK. H. ENIGWE
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO**
27776

27776

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
in.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁACZNOŚCI

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

płk dypl. Czesław ROMAN

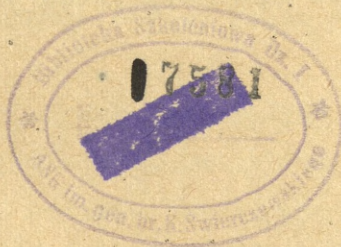
egz.nr....1

9 meklas. just 12357 R

Ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

"ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI ARTYLERII NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM W DZIA-
ŁANIACH ZACZEPNYCH I OBRONNYCH"

/Materiał do studiowania/



ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
in.gen.broni K.Swierczewskiego
12776

REMBERTOW

styczeń

1966 r.

TRESC

- I. Potrzeby w zakresie łączności oraz warunki jej organizacji.
- II. Węzły łączności oraz łączność na punktach dowodzenia.
 - a/ Rozmieszczenie środków łączności oraz łączność wewnętrzna dowódcy i sztabu artylerii na stanowisku dowodzenia dywizji.
 - b/ Rozmieszczenie środków łączności oraz łączność wewnętrzna szefa artylerii pułkowej na stanowisku dowodzenia pz.
~~Węzeł~~ łączności stanowiska dowodzenia pułku artylerii.
 - d/ Węzeł łączności punktu obserwacyjnego dywizjonu.
- III. Organizacja łączności
 - a/ Łączność dowódcy i sztabu artylerii dywizji
 - b/ Łączność szefa artylerii oraz pododdziałów artylerii w pułku zmechanizowanym
 - c/ Łączność w pułku artylerii
 - d/ Łączność artylerii wzmocnienia dywizji /ABAA/
 - e/ Łączność w dywizjonie artylerii przeciwpancernej
 - f/ Łączność w dywizjonie bakiel taktycznych.
- IV. Zabezpieczenie sił i środków łączności przed oddziaływaniem nieprzyjaciela
 - a/ Zabezpieczenie pracy środków łączności przed rozpoznaniem i zakłóceniami radiowymi stosowanymi przez nieprzyjaciela
 - b/ Ochrona i obrona węzłów stacji, urządzeń i linii łączności
 - c/ Ochrona sił i środków łączności przed bronią masowego rażenia.

I. Potrzeby w zakresie łączności oraz warunki jej organizacji.

Dowodzenie i kierowanie ogniem artylerii na szczeblu taktycznym we współczesnych działaniach bojowych musi być ciągłe i elastyczne, co nie może być zrealizowane bez udziału sprawnie działającej łączności. Jej brak jest równoznaczny utracie dowodzenia. Dlatego też duża manewrowość i ruchliwość współczesnych działań bojowych, częste zmiany sytuacji oraz częste zmiany punktów dowodzenia i stanowisk ogniowych wymagają dokładnej realizacji zadań jakie stoją przed łącznością.

Do podstawowych zadań łączności w artylerii na szczeblu taktycznym zalicza się:

a/ W zakresie łączności dowodzenia

- zapewnienie dowódcy i sztabowi artylerii dywizji oraz dowódcom i sztabom oddziałów i pododdziałów artylerii /raket/, terminowego otrzymywania rozkazów, komend ogniowych i zarządzeń od dowódcy i sztabu przełożonego oraz przekazywania do nich meldunków;
- zapewnienie dowódcy i sztabowi artylerii dywizji oraz dowódcom i sztabom oddziałów i pododdziałów artylerii /raket/, przekazywania na czas rozkazów, komend ogniowych i zarządzeń dowódcom i sztabom podległym oraz otrzymywanie od nich meldunków;
- zapewnienie dowódcy artylerii dywizji oraz dowódcom oddziałów i pododdziałów artylerii /raket/ przekazywanie komend ogniowych /w określonych sytuacjach/ bezpośrednio do stanowisk ogniowych /startowych/;
- zapewnienie dowódcom i sztabom oddziałów i pododdziałów artylerii /raket/ dowodzenia podległymi im tyłami;
- zapewnienie dowódcy i sztabowi artylerii oraz dowódcom i sztabom oddziałów i pododdziałów artylerii /raket/ kierowania działalnością artyleryjskiego rozpoznania względnie uzyskiwania wszelkich danych z rozpoznania.

b/ W zakresie łączności współdziałania

- zapewnienie współdziałania ze wspierającymi dywizję raketowymi i artyleryjskimi elementami ugrupowania operacyjnego armii oraz z artylerią sąsiednich dywizji;
- zapewnienie artyleryjskim elementom ugrupowania bojowego wymiany wiadomości między sobą oraz z elementami ugrupowania bojowego dywizji /pułku/.

c/ W zakresie łączności tyłów:

- zapewnienie kwatermistrzom oddziałów i samodzielnych pododdziałów artylerii /raket/ otrzymywania rozkazów i zarządzeń od kwatermistrza dywizji i przekazywania mu meldunków i sprawozdań;
- zapewnienie kwatermistrzowi oddziału artylerii możliwości kierowania działalnością urządzeń tyłowych oraz przekazywanie zarządzeń do dywizjonów.

d/ W zakresie łączności powiadamiania:

- zapewnienie oddziałom i pododdziałom artylerii /raket/ możliwości uzyskiwania danych o zagrożeniu bronią masowego rażenia oraz przekazywania sygnałów alarmowych;
- zapewnienie sztabowi artylerii dywizji oraz oddziałom i pododdziałom artylerii /raket/ otrzymywania komunikatów meteorologicznych.

W celu wykonania zadań bojowych, dokonuje się przydziału organicznej artylerii dywizji /pułku, batalionu/ do podległych oddziałów i pododdziałów jako artylerię wzmocnienia. Jak wiadomo, zmiany w podporządkowaniu artylerii mogą być często dokonywane już w toku walki, w zależności od ważności wykonywanego zadania przez dany oddział lub pododdział ogólnowojskowy. Wymaga to zapewnienia łączności między określonymi dowódcami a podporządkowanymi czasowo oddziałami i pododdziałami artylerii oraz zastosowania takich sposobów organizacji łączności aby istniała możliwość swobodnego dokonywania zmiany podporządkowania w dowolnej sytuacji. Z drugiej strony, łączność powinna być tak zorganizowana aby istniała możliwość scentralizowanego kierowania ogniem w toku walki przez wyższego dowódcę artylerii.

W ogniowym przygotowaniu i ewentualnie wsparciu dywizji /pułku/, mogą brać udział oddziały i pododdziały artylerii i raket innych rzutów dywizji i armii a nawet ograniczone pododdziały czołgów /do strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych/ jako artyleria wsparcia. Narzuca to potrzebę zapewnienia łączności między tymi oddziałami i pododdziałami a dowódcami kierującymi ich ogniem w tym okresie.

Oprócz artylerii klasycznej, dywizja dysponuje dywizjonem raket taktycznych, który stanowi podstawową siłę ogniową dywizji. Rola tego dywizjonu oraz ważność i charakter wykonywanych przez niego zadań, wymagają szczególnie trwałej i wielokanałowej łączności między nim a dowódcą i sztabem artylerii dywizji.

Dowodzenie artylerią i pododdziałami raket oraz kierowanie ich ogniem odbywa się z określonych punktów dowodzenia, których przeznaczenie i rozmieszczenie posiada zasadniczy wpływ na organizację łączności.

Dowódca i sztab artylerii dywizji dowodzą podległą artylerią i dywizjonem raket taktycznych w działaniach bojowych ze stanowiska dowodzenia oraz wysuniętego stanowiska dowodzenia /jeśli takie jest organizowane/ dywizji, natomiast szef artylerii pułkowej ze stanowiska dowodzenia pułku. Takie rozmieszczenie dowódcy /szefa/ artylerii i jego sztabu sprawia, że potrzeby w zakresie łączności realizowane są w ramach dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności. Mogą oni korzystać z kanałów łączności ogólnego użytku, jak również wydziela się im kanały do wyłącznego ich użytku.

Dla dowodzenia i kierowania ogniem artylerii przez dowódcę i sztab pułku artylerii /grupy artylerii/ organizuje się punkt obserwacyjny i stanowisko dowodzenia pułku. Punkt obserwacyjny rozmieszcza się w miejscu, zapewniającym obserwację terenu. Stąd kieruje się w zasadzie ogniem podległej artylerii. Natomiast rozmieszczenie stanowiska dowodzenia uzależnione jest od sposobu wykorzystania pułku. Gdy dowódca i sztab kierują artylerią pozostającą w dyspozycji dywizji /dywizyjną grupą artylerii/, to stanowisko dowodzenia będzie rozmieszczone w pobliżu rejonów stanowisk ogniowych pułku /grupy/. W wypadku gdy dowódca i sztab kierują artylerią przydzieloną do pułku zmechanizowanego /pcz/, to stanowisko dowodzenia rozmieszcza się wówczas w tym samym rejonie co stanowisko dowodzenia pz /pcz/. W rejonie rozmieszczenia urządzeń tyłowych pułku /grupy artylerii/, organizuje się kwaterymistrzowskie stanowisko dowodzenia. Na podobnych zasadach rozmieszcza się punkty dowodzenia w brygadzie artylerii ałmat, przydzielonej do dywizji jako artyleria wsparcia /z 1-2 dywizjonami/. Z tego wynika, że dla potrzeb kierowania ogniem kanały łączności muszą być organizowane z punktu obserwacyjnego. Ponadto należy zapewnić łączność między poszczególnymi punktami dowodzenia pułku /grupy/ artylerii.

Dowódcy dywizjonów i baterii artylerii dowodzą i kierują ogniem podległej artylerii z punktów obserwacyjnych, rozmieszczanych tak, aby zapewniały dogodne warunki obserwacji terenu, nieprzyjaciela oraz skutków ognia artyleryjskiego.

W dywizjonie /baterii/ organizuje się główny punkt obserwacyjny /na którym przebywa dowódca/ oraz niekiedy wysunięte i boczne punkty obserwacyjne /dla obserwacji nieprzyjaciela i terenu nie widocznego z głównego punktu obserwacyjnego/. Gdy kierowanie ogniem odbywa się ze szczebla dywizjonu do punktu obserwacyjnego baterii nie organizuje się na stanowisku ogniowym. Sztab dywizjonu rozmieszcza się w pobliżu głównego punktu obserwacyjnego lub w rejonie stanowisk ~~głównego~~ ~~opracowanych~~ dywizjonu, względnie przy sztabie pz /pcz/. Takie przeznaczenie punktów dowodzenia, narzuca potrzebę organizowania zasadniczych kanałów łączności z głównym punktem obserwacyjnym dywizjonu /baterii/. Jednocześnie główny punkt obserwacyjny musi mieć zapewnioną łączność z pozostałymi punktami obserwacyjnymi dywizjonu /baterii/, a na szczeblu dywizjonu również ze sztabem dywizjonu.

Stanowisko dowodzenia dywizjonu rakiet taktycznych i dywizjonu /baterii/ artylerii przeciwpancernej rozmieszcza się wewnątrz rejonu ugrupowania dywizjonu /baterii/. Z tego punktu dowodzenia zapewnia się wszystkie kanały łączności z przełożonym, podległymi i współdziałającymi dowódcami i sztabami.

W celu zapewnienia łączności w artylerii na szczeblu taktycznym wykorzystuje się radiowe, przewodowe i ruchome środki łączności, a do dowodzenia dywizjonem rakiet taktycznych, także środki radioliniowe. Na szczeblu dywizjonu i niżej mogą być stosowane także wszelkiego rodzaju środki sygnalizacyjne. Użycie tych lub innych środków łączności w walce zależy od ich właściwości taktyczno-technicznych oraz sytuacji bojowej. Sposób wykorzystania poszczególnych środków łączności ustala szef sztabu /dowódca/, uwzględniając sytuację i wytyczne przełożonego sztabu.

Podstawowym środkiem dowodzenia w artylerii na szczeblu taktycznym są środki radiowe. Łączność radiowa jest zdolna zapewnić ciągłe dowodzenie oddziałami i pododdziałami artylerii oraz kierowanie ich ogniem w najtrudniejszych sytuacjach, tak podczas znajdowania się dowódców i sztabów w miejscu jak i w ruchu.

Łączność radiową organizuje i wykorzystuje się we wszystkich rodzajach działań bojowych artylerii. Jednakże w celu maskowania przed rozpoznaniem radioelektronicznym nieprzyjaciela, pracę radiostacji na nadawanie ogranicza się lub w ogóle zabrania podczas znajdowania się artylerii w rejonach ześrodkowania, w marszu, w rejonach wyjściowych do natarcia a także w obronie do czasu rozpoczęcia natarcia

przez nieprzyjaciela. Wykorzystanie łączności radiowej bez ograniczeń następuje z chwilą rozpoczęcia ogniowego przygotowania walki. Do tego czasu radiostacje mogą pracować na nadawanie jedynie dla przekazywania krótkich sygnałów ostrzegania oraz danych organów rozpoznawczych, a także w wypadku utracenia łączności innymi środkami.

Łączność przewodową w artylerii na szczeblu taktycznym wykorzystuje się w zasadzie w rejonach wyjściowych do natarcia, w obronie, podczas rozmieszczenia artylerii w rejonach ześrodkowania, w niektórych wypadkach w toku natarcia na rubieżach silnego oporu nieprzyjaciela /w dywizjonie i baterii/ oraz dla łączności wewnętrznej na punktach dowodzenia.

Łączność radioliniową wykorzystuje się we wszystkich etapach natarcia i obrony dla dowodzenia dywizjonem rakiet taktycznych.

Łączność środkami ruchomymi wykorzystuje się we wszystkich rodzajach działań bojowych artylerii dla wymiany dokumentów bojowych i służbowych. Szczególne znaczenie ma ona w marszu, podczas przygotowywania działań oraz podczas pościgu za nieprzyjacielem i wycofywania z walki.

Zadania łączności artylerii /pododdziałów rakiet/ na szczeblu taktycznym realizowane są przy pomocy sił i środków łączności jakimi dysponują pododdziały dowodzenia dowódcy /szefa/ artylerii dywizji /pułku/ oraz oddziałów i pododdziałów artylerii /rakiet/ wszystkich szczebli dowodzenia. Dowódca /szef/ i sztab artylerii w szerokim zakresie korzystają z dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności. Nie wyklucza się też możliwości wykorzystywania ogólnowojskowego systemu łączności przez oddziały i pododdziały artylerii /rakiet/.

Do realizacji zadań łączności w oddziałach i pododdziałach artylerii /rakiet/ wykorzystuje się także środki radiowe zamontowane na transportach opancerzonych i wyrzutniach oraz jako łączników - żołnierzy doraźnie wyznaczonych z pododdziałów z odpowiednimi środkami lokomocji. Na szczeblu dywizji dla tych celów mogą być wykorzystywane śmigłowce artyleryjskiego rozpoznania lotniczego.

Ze względu na to, że ^{do} pułku przydzielona jest artyleria ze szczebla dywizji a do dywizji ze szczebla armii, zachodzi często potrzeba uzupełnienia pododdziałów artylerii dodatkowymi siłami i środkami łączności ze szczebla nadrzędnego.

Specyfiką organizacji łączności w artylerii na szczeblu taktycznym jest to, że nie organizuje się oddzielnych kanałów dla szefów służb i rodzajów wojsk oraz dla celów współdziałania lecz wymiany wiadomości w tym zakresie dokonuje się w kanałach dowodzenia. Dlatego też, ażeby zapewnić sprawny obieg informacji w zorganizowanych kanałach łączności, należy ustalić zasady korzystania z technicznych środków łączności przez oficerów sztabu oraz uwzględnić stopień ważności i pilności przekazywanych wiadomości.

Należy zaznaczyć, że istotnych różnic w organizacji łączności artylerii w natarciu i obronie nie będzie. O ile wystąpią jakiegokolwiek różnice, to mogą one przede wszystkim wynikać z większych lub mniejszych potrzeb w zakresie łączności ze względu na podział oraz sposób wykorzystania artylerii.

Łączność dla potrzeb dowódcy i sztabu artylerii dywizji planuje wydział łączności sztabu dywizji przy współudziale pomocnika szefa sztabu artylerii do spraw łączności. Dla potrzeb szefa artylerii pułkowej, łączność planuje szef łączności pułku zmechanizowanego. Planowaniem i organizacją łączności w oddziałach i pododdziałach artylerii /raket/ do dywizjonu włącznie zajmują się etatowi szefowie łączności, natomiast na szczeblu baterii - bezpośrednio dowódcy tych baterii.^{x/}

II. Węzły łączności oraz łączność na punktach dowodzenia

Węzły łączności stanowią zasadnicze elementy każdego systemu łączności i rozwija się je w celu zapewnienia łączności określonemu dowódcy i sztabowi z dowódcą i sztabem wyższym, z dowódcami i sztabami podległych i współdziałających oddziałów i pododdziałów, a tyłami oraz dla celów powiadamiania i alarmowania. Należyte rozmieszczenie, terminowe rozwinięcie, maskowanie i urządzenie pod względem inżynieryjnym oraz sprawne działanie węzłów łączności jest jednym z podstawowych warunków zapewnienia ciągłej łączności w artylerii w działaniach bojowych.

a/ Rozmieszczenie środków łączności oraz łączność wewnętrzna dowódcy i sztabu artylerii na stanowisku dowodzenia dywizji

Z uwagi na to, że dowódcy i sztabowi artylerii dywizji zapewnia się łączność w ramach dywizyjnego systemu łączności, środki łączności jakimi oni dysponują stanowią część składową węzła łączności stanowiska dowodzenia dywizji. Natomiast dowódca i sztab artylerii

^{x/} Patrz: Planowanie i kierowanie łącznością w oddziałach i pododdziałach artylerii /raket/. Skrypt ASG; nr bibl.03369.

dywizji są abonentami tego węzła. W związku z tym, łączność wewnętrzna na stanowisku dowodzenia dywizji dla potrzeb dowódcy i sztabu artylerii oraz rozmieszczenie środków łączności będących w ich dyspozycji, mogą być następujące.

W pomieszczeniach pracy dowódcy i sztabu artylerii instaluje się abonenckie aparaty telefoniczne, które podłącza się za pomocą polowych linii przewodowych do centrali telefonicznej /znajdującej się w aparatowni RWŁ-3/, za pośrednictwem której uzyskuje się połączenia wewnętrzne i dalekosiężne. W ramach połączeń wewnętrznych, sztab artylerii utrzymuje również łączność z lądowiskiem śmigłowców rozpoznania artyleryjskiego oraz podległym pododdziałem obsługi.

Dla wyjaśnienia należy dodać, że dalekosiężne kanały telefoniczne /radioliniowe i przewodowe/ doprowadza się również do wyżej wymienionej centrali, dzięki czemu istnieje możliwość uzyskania łączności z zainteresowanymi dowódcami i sztabami.

Jedynie kanały telefoniczne wydzielone okresowo do wyłącznego użytku dowódcy /sztabu/ artylerii dywizji, doprowadza się do pomieszczenia dowódcy /sztabu/ artylerii i zakańczą się aparatem telefonicznym. W ten sposób, wykorzystuje się stale kanał telefoniczny ze stacji radioliniowej utrzymującej łączność z dywizyjnym rakiet taktycznych. Stację tą rozmieszcza się w pobliżu aparatowni RWŁ-3.

Dowódca i oficerowie sztabu artylerii z zasady uzyskują potrzebne połączenia przez centralę telefoniczną na prawach obowiązujących wszystkich abonentów węzła. Jednakże dowódca i szef sztabu artylerii mogą uzyskiwać wiadomości z zakresu kierowania ogniem jednostek raketowych i artylerii. Połączenia te mogą być uzyskiwane na hasło.

Dowódcy i sztabowi artylerii zapewnia się ponadto korzystanie ze stacji telegraficznej węzła, znajdującej się w aparatowni RWŁ-3.

Radiostacje krótkofalowe średniej mocy obsługujące dowódcę i sztab artylerii rozmieszcza się w pewnym oddaleniu od grupy operacyjnej stanowiska dowodzenia. Prowadzenie korespondencji przez te radiostacje odbywa się drogą zdalnego sterowania za pomocą urządzeń wynośnych lub radiostacji UKF. Wozy dowodzenia

/typu R-125 K/ rozmieszcza się w pobliżu miejsca pracy dowódcy i szefa sztabu artylerii, przy czym korespondencję przez zainstalowane w nich radiostacje prowadzi się bezpośrednio z wozu lub urządzenia wynośnego. Samodzielne radiostacje małej mocy oraz odbiorniki radiowe rozmieszcza się w pomieszczeniach oficerów sztabu.

Dla łączności wewnętrznej na stanowisku dowodzenia a w szczególności w ruchu, dowódca i szef sztabu artylerii mogą mieć wydzielone radiostacje UKF pracujące w sieci radiowej grupy operacyjnej stanowiska dowodzenia. W sieci tej, względnie na oddzielnym kierunku radiowym sztabu dywizji, może być zapewniona łączność z lądowiskiem, gdzie między innymi bazują śmigłowce rozpoznania artyleryjskiego.

Doręczanie i odbiór dokumentów służbowych i bojowych w sztabie artylerii odbywa się przez łączników składnicy meldunkowej węzła łączności.

b/ Rozmieszczenie środków łączności oraz łączność wewnętrzna szefa artylerii pułkowej na stanowisku dowodzenia pz

Dla potrzeb szefa artylerii na stanowisku dowodzenia pułku zmechanizowanego, instaluje się jeden abonencki aparat telefoniczny podłączony do centrali telefonicznej węzła, przez którą uzyskuje on konieczne połączenie telefoniczne na środkach przewodowych i radioliniowych. Radiostację rozmieszcza się w jego miejscu pracy.

O ile na stanowisku dowodzenia pułku zmechanizowanego /pcz/ rozmieszcza się sztab pułku /dywizjonu/ artylerii działającego jako artyleria wzmocnienia, to środki łączności tego pułku /dywizjonu/ stanowią część składową węzła łączności stanowiska dowodzenia pułku zmechanizowanego /pcz/. Z zasady są to środki radiowe, natomiast własnej centrali telefonicznej można nie rozwijać lecz korzystać z centrali telefonicznej węzła łączności stanowiska dowodzenia pułku zmechanizowanego /pcz/. Nie wykluczone jest rozwijanie własnej centrali telefonicznej szczególnie na szczeblu pułku artylerii, przy czym powinna ona być połączona liniami kablowymi z centralą telefoniczną pułku zmechanizowanego /pcz/.

c/ Węzeł łączności stanowiska dowodzenia pułku artylerii

Na stanowisku dowodzenia pułku artylerii /rozmieszczonym oddzielnie od SD oddziału ogólnowojskowego/ rozwija się węzeł łączności, w skład którego wchodzi następujące elementy:

- stacja telefoniczna;
- grupa środków radiowych.

W ramach stacji telefonicznej, rozwija się centralę telefoniczną /zainstalowaną w aparatuwni RWŁ - 2/ oraz wewnętrzną sieć telefoniczną. Aparaturę RWŁ-2 rozmieszcza się jak najbliżej grupy operacyjnej stanowiska dowodzenia. Do centrali telefonicznej podłącza się wszystkie kierunki przewodowe od przełożonego, podległych i współdziałających dowódców i sztabów oraz linie od aparatów telefonicznych abonenckich zainstalowanych w poszczególnych pomieszczeniach sztabu oraz w pododdziale obsługi i ochrony stanowiska dowodzenia.

Radiostacje małej mocy i odbiorniki radiowe rozmieszcza się w miejscach pracy określonych oficerów sztabu pułku, których one obsługują. Niekiedy mogą one być rozmieszczane poza tymi pomieszczeniami, z tym, że w pomieszczeniach mogą być zainstalowane urządzenia wynośne.

d/ Węzeł łączności punktu obserwacyjnego dywizjonu

W skład węzła łączności punktu obserwacyjnego dywizjonu wchodzi:

- stacja telefoniczna;
- grupa środków radiowych;

Centralę telefoniczną rozwija się w pobliżu miejsca pracy dowódcy dywizjonu tak, aby było dogodne doprowadzenie do niej wewnętrznych i dalekosiężnych kierunków przewodowych.

W celu zapewnienia łączności wewnętrznej na punkcie obserwacyjnym, w miejscach pracy i odpoczynku dowódcy i jego sztabu oraz w pododdziale ochrony i obsługi instaluje się abonenckie aparaty telefoniczne.

Środki radiowe przeznaczone dla kierowania ogniem rozmieszcza się bezpośrednio w miejscu pracy dowódcy, względnie w pobliżu lecz wówczas instaluje się urządzenia wynośne u dowódcy dywizjonu.

Pozostałe środki radiowe rozmieszcza się w odpowiednich miejscach punktu obserwacyjnego tak, aby zapewnić dogodne korzystanie z nich przez dowódcę i sztab dywizjonu.

x

x x

Na czas zmiany punktów dowodzenia, środki radiowe instaluje się na poszczególnych pojazdach /tam gdzie nie ma wozów dowodzenia/ i za ich pomocą utrzymuje się łączność w ruchu lub z krótkich przystanków.

Ciągłość dowodzenia i kierowania ogniem artylerii osiąga się między innymi przez: ustalenie zawczasu miejsca rozmieszczenia punktów dowodzenia, określenie kolejności ich zmiany; prawidłowy wybór czasu zmiany punktu dowodzenia w zależności od zasięgu środków radiowych oraz czasu zmiany punktu dowodzenia wyższego dowódcy i warunków sytuacji bojowej; zawiadamianie na czas podwładnych o miejscach nowego punktu dowodzenia, czasie przybycia na ten punkt i sposobie utrzymywania łączności.

W celu zapewnienia ciągłości kierowania ogniem artylerii przesuwanej się do nowych rejonów stanowisk ogniowych kolejno dywizjonami /np. w ramach pułku lub grupy artylerii/, względnie bateriami w ramach dywizjonu, zmiana rejonu rozmieszczenia głównego punktu dowodzenia skąd kieruje się ogniem, może odbywać się w dwóch rzutach. W tym przypadku, każdemu rzutowi punktu dowodzenia zapewnia się łączność przede wszystkim z podległymi pododdziałami ogniowymi oraz przełożonym dowódcą, w którego dyspozycji znajduje się ten oddział /pododdział/ artylerii.

III. ORGANIZACJA ŁACZNOŚCI

Łączność dla potrzeb dowódcy i sztabu artylerii dywizji /DZ, DPanc/ oraz szefa artylerii pułkowej zapewni się w ramach dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności. Dowódca /szef artylerii/ i sztab artylerii korzystają z kanałów ogólnego użytku, jak również mogą mieć wydzielone kanały łączności do wyłącznego użytku ~~Y~~okresowo lub na stałe/. W ramach tego systemu utrzymują oni łączność z przełożonym, podwładnymi i współdziałającymi dowódcami i sztabami.

W oddziałach i pododdziałach artylerii i rakiet taktycznych, zadania łączności realizowane są za pomocą etatowych sił i środków łączności oraz w miarę potrzeb i możliwości wykorzystuje się dywizyjny /pułkowy/ system łączności.

a/ Łączność dowódcy i sztabu artylerii dywizji

Łączność radiowa dla potrzeb dowódcy i sztabu artylerii dywizji w działaniach zaczepnych i obronnych może być zapewniona według podanych niżej sposobów.^{x/}

Łączność dowódcy artylerii dywizji z dowódcą wojsk raketowych i artylerii armii zapewnia się za pomocą radiostacji

x/ Patrz: Schemat organizacji łączności środkami radiowymi dowódcy i sztabu artylerii dywizji. Załącznik nr 2.

krótkofalowej średniej mocy /typu R-118/ w jednej z jego sieci radiowych. Przy czym radiostacja dowódcy artylerii dywizji może być w zależności od potrzeb wyprowadzana z sieci do pracy na kierunku radiowy.

Wymianę wiadomości między sztabem artylerii dywizji a sztabem wojsk raketowych i artylerii armii zapewnia się w kanałach radiowych sztabu armii bądź też w oddzielnej sieci radiowej sztabu wojsk raketowych i artylerii armii /za pomocą radiostacji krótkofalowej średniej mocy typu R-118/.

Kierowanie działalnością dywizjonu rakiet taktycznych zapewnia się na kierunkach radiowych za pomocą radiostacji krótkofalowej /R-104AM/ i ultrakrótkofalowej /R-158PM/. Należy dążyć by zasada ta była zachowana we wszystkich warunkach sytuacji bojowej. Gdy dowódca artylerii dywizji lub dowódca dywizjonu rakiet taktycznych znajdują się poza stanowiskami dowodzenia /mając przy sobie radiostacje pracujące na tych kierunkach/ ich sztaby winny każdorazowo wydzielić środki radiowe do pracy na jeden z tych kierunków /najczęściej radiostacje krótkofalowe/.

Łączność z dyżurną baterią startową tego dywizjonu, zapewnia się dowódcy artylerii dywizji poprzez włączenie jego radiostacji do sieci radiowej dowódcy dywizjonu rakiet taktycznych, lub przez włączenie radiostacji dyżurnej baterii startowej na kierunek radiowy dowódcy artylerii dywizji zorganizowany dla utrzymania łączności z dowódcą drt.

O ile w okresie ogniowego przygotowania natarcia dywizję /DZ, DPanc/ pierwszego rzutu armii wspiera dywizjon rakiet taktycznych z innej dywizji, którego ogniem kieruje dowódca artylerii dywizji pierwszego rzutu, wówczas na ten okres radiostacje tego dywizjonu włącza się na wymienione kierunki radiowe tworząc z nich /okresowo/ sieci.

Kierowanie ogniem artylerii organicznej i przydzielonej dywizji przez dowódcę artylerii zapewnia się w sieci radiowej dowódcy artylerii. W skład tej sieci zwykle włącza się radiostacje UKF /typu R-108PM/ dowódcy artylerii dywizji, sztabu artylerii dywizji /w przypadku gdy dowódca artylerii nie znajduje się na stanowisku dowodzenia/, dowódców oddziałów lub pododdziałów artylerii /organicznych i wzmocnienia/ pozostających w dyspozycji dywizji, jak również przydzielonych do pułków /pz,pcz/, oraz

odvodu przeciwpancernego dywizji /o ile taki jest organizowany/. Dla zrozumienia tego sposobu należy dodatkowo wyjaśnić, iż w przypadku podporządkowania pułkowi /pz, pcz/ jednego z dywizjonów organicznego pułku artylerii, radiostacja dowódcy tego dywizjonu wchodzi w skład sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji.

Łączność między taktycznym desantem powietrznym, a artylerią wsparcia, zapewnia się w kanałach radiowych dowódcy dywizji względnie w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji lub przez przedstawiciela artylerii, znajdującego się z radiostacją przy dowódcy desantu.

Może być również organizowana sieć radiowa sztabu artylerii dywizji, w której za pomocą radiostacji UKF /typu R-108FM/ zapewnia się łączność ze sztabami organicznych oddziałów i pododdziałów rakiet i artylerii. Jeśli radiostacja sztabu dywizjonu rakiet taktycznych pracuje na jednym z kierunków radiowych dowódcy artylerii dywizji, wówczas nie włącza się do sieci radiowej sztabu artylerii dywizji.

Wymianę wiadomości między dowódcą i sztabem artylerii dywizji a szefami artylerii pułkowej z zasady zapewnia się w sieciach i kierunkach radiowych dowódcy i sztabu dywizji.

O ile w dyspozycji sztabu artylerii dywizji są pododdziały rozpoznania artyleryjskiego /stacje radiolokacyjne, pododdziały rozpoznania dźwiękowego, artyleryjskie grupy rozpoznawcze/, to ich radiostacje włącza się do sieci radiowej sztabu lub dowódcy artylerii dywizji, względnie organizuje się oddzielną sieć radiową rozpoznania artylerii dywizji za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/.

Dowodzenie śmigłowcami, które prowadzą rozpoznanie i korygowanie ognia artylerii, realizuje się w sieci radiowej artyleryjskiego rozpoznania lotniczego dywizji. W skład sieci wchodzi zazwyczaj radiostacja UKF /typu R-824 lub R-800/ sztabu artylerii dywizji oraz radiostacje pokładowe śmigłowców organicznych, jak również samolotów i śmigłowców armijnych wykonujących zadania na korzyść artylerii dywizji. Zainteresowane sztaby oddziałów i pododdziałów artylerii mogą do tej sieci włączać odbiorniki radiowe /typu R-313/.

Na śmigłowcach artyleryjskiego rozpoznania lotniczego mogą również znajdować się radiostacje typu R-108, przeznaczone do włączania w sieci radiowe określonych dowódców oddziałów i pododdziałów artylerii w czasie wykonywania zadań na ich korzyść.

Dane z naziemnego rozpoznania ogólnowojskowego i taktycznego rozpoznania ogólnowojskowego, sztab artylerii dywizji uzyskuje za pośrednictwem środków radiowych będących w dyspozycji sztabu dywizji.

Porozumiewanie się między dowódcą artylerii znajdującym się na WSD dywizji a jego sztabem rozmieszczonym na SD, zapewnia się w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji lub w sieci radiowej dowódcy dywizji. Jeśli na WSD znajduje się wydzielona grupa oficerów sztabu artylerii /bez dowódcy artylerii dywizji/, to może ona posiadać radiostację do pracy w sieci radiowej dowódcy lub sztabu artylerii dywizji.

Wymianę wiadomości w zakresie współdziałania pomiędzy dowódcą i sztabem artylerii dywizji a dowódcami i sztabami artylerii dywizji wchodzącymi w skład armii oraz innymi armijnymi elementami ugrupowania operacyjnego armii, zapewnia się w sieciach radiowych dowódcy i sztabu wojsk rakietowych i artylerii armii /za zezwoleniem głównych radiostacji sieci/ lub w sieci radiowej współdziałania armii, względnie na falach dyżurnego odbioru poszczególnych elementów ugrupowania operacyjnego armii, a także przez wzajemne włączenie się w sieci radiowe zainteresowanych dowódców i sztabów.

Wymianę informacji z dowódcą i sztabem artylerii sąsiedniej dywizji wchodzącej w skład innej armii, zapewnia się najczęściej poprzez wykorzystanie kierunku radiowego zorganizowanego między sztabami tych dywizji, względnie poprzez wzajemne włączenie się do określonych sieci radiowych dowódców i sztabów artylerii dywizji.

Łączność współdziałania między oddziałami i pododdziałami rakietowymi i artylerii, jak również między artylerią a innymi elementami ugrupowania bojowego dywizji zapewnia się w sieciach radiowych dowódcy i sztabu artylerii dywizji i w sieci radiowej współdziałania dywizji. Ponadto łączność ta utrzymywana jest częstokroć przez kontakt osobisty zainteresowanych dowódców, względnie przez wymianę przedstawicieli /niekiedy nawet ze środkami radiowymi/.

Podczas działania dywizji w pasie nadmorskim, łączność między pododdziałami i oddziałami rakietowymi i artylerii dywizji a zespołami ogniowymi marynarki wojennej wydzielonymi do

ogniowego wsparcia wojsk lądowych oraz nadbrzeżnymi oddziałami rakiet i artylerii, najczęściej zapewnia się przez przedstawicieli marynarki wojennej przybywającymi na WSI lub SD dywizji ze swoimi radiostacjami.

Porozumiewanie się dowódcy i sztabu artylerii z kwatermistrzem i szefem uzbrojenia dywizji w sprawach zaopatrzenia materiałowo-technicznego podległych jednostek zapewnia się w kanałach radiowych sztabu dywizji.

Odbiór komunikatów meteorologicznych podawanych przez stacje meteorologiczne armii zapewnia się przez wydzielenie odbiorników radiowych /typu R-311/ w sztabie artylerii dywizji oraz w oddziałach i pododdziałach rakiet i artylerii do sieci radiowej informowania meteorologicznego armii. Jeśli niektóre podległe jednostki nie mogą wydzielić odbiorników do wyżej wymienionych sieci, wówczas komunikaty meteorologiczne przekazuje im sztab artylerii dywizji w kanałach łączności dowodzenia.

Sygnaly powiadamiania o zagrożeniu powietrznym sztabu artylerii dywizji otrzymuje ze sztabu dywizji. Powiadamianie ^{podległych} oddziałów i pododdziałów rakiet i artylerii, z zasady odbywa się w sieci radiowej ostrzegania dywizji. Ponadto alarmowanie realizowane jest we wszystkich ^t sieciach i kierunkach radiowych dowódcy i sztabu artylerii ~~dywizji~~.

Łączność radioliniowa w dywizji organizowana jest zarówno w natarciu jak i w obronie.

Między SD dywizji a SD lub WSD armii organizuje się kierunek radioliniowy, na którym zapewnia się dwa kanały telefoniczne i jeden telegraficzny.

Ze stanowiska dowodzenia dywizji zazwyczaj są organizowane kierunki radioliniowe do stanowisk dowodzenia podległych pułków oraz ewentualnie do WSD i SD dywizji, a także do SD sąsiedniej dywizji /najczęściej w dwóch kanałach telefonicznych z każdym/. Dowódca i sztab artylerii dywizji korzystają z tych kanałów łączności dla wymiany informacji z dowódcą i sztabem wojsk rakietowych i artylerii armii, szefami artylerii pułkowej, dowódcami i sztabami oddziałów i pododdziałów artylerii znajdujących się przy pułkach /pz, pcz/, z dowódcami i sztabami artylerii sąsiednich dywizji oraz między punktami dowodzenia dywizji. W koniecznych przypadkach, na przykład dla scentralizowanego kierowania ogniem podległej artylerii, na kierunkach radioliniowych mogą być wydzielone okresowo kanały do wyłącznego

użytku dowódcy artylerii dywizji.

We wszystkich warunkach sytuacji bojowej, organizuje się kierunek radioliniowy między SD lub WSD dywizji /w zależności gdzie będzie znajdował się dowódca artylerii/ a dywizjonem rakiet taktycznych /na którym zapewnia się dwa kanały telefoniczne/. Jeśli zajdzie potrzeba, to jeden z kanałów telefonicznych może być wydłużony za pomocą linii przewodowej do dyżurnej baterii startowej dywizjonu. Należy podkreślić, że łączność radioliniowa jest podstawowym środkiem zapewniającym kierowanie ogniem dywizjonu rakiet taktycznych przez dowódcę artylerii dywizji. W wypadku sprawnego jej działania można ograniczyć wykorzystanie środków radiowych, a w szczególności radiostacji krótkofalowych.

Łączność przewodowa we wszystkich przypadkach rozbudowywana jest w zależności od odległości między określonymi punktami dowodzenia oraz czasokresu przebywania całości lub części dywizji na tym samym terenie.^{x/}

Dla wymiany wiadomości między dowódcą i sztabem artylerii dywizji a dowódcą i sztabem wojsk rakietowych i artylerii armii wykorzystuje się kierunek przewodowy budowany siłami i środkami armii.

Do stanowisk dowodzenia dywizjonu rakiet taktycznych, odwodu przeciwpancernego oraz oddziałów i pododdziałów artylerii pozostających w dyspozycji dywizji, w wymiarę możliwości organizuje się kierunki przewodowe ze stanowiska dowodzenia lub wysuniętego stanowiska dowodzenia dywizji, ewentualnie punktów dowodzenia innych oddziałów i pododdziałów.

Dla przykładu można podać, że w wypadku rozmieszczenia odwodu przeciwpancernego w pobliżu stanowiska dowodzenia dywizji, kierunek przewodowy do niego buduje się z węzła łączności stanowiska dowodzenia dywizji. Jeśli dywizjon artylerii pozostający w dyspozycji dywizji rozmieszcza się w pobliżu stanowiska dowodzenia jednego z pułków zmechanizowanych /pcz/, to kierunek przewodowy do niego buduje się z węzła łączności stanowiska dowodzenia tego pułku. W tym przypadku, dla wymiany informacji między dowódcą i sztabem artylerii a artylerią dyspozycyjną wykorzystuje się kierunek przewodowy lub radioliniowy zorganizowany przez sztab dywizji między węzłem łączności pułku a węzłem łączności SD lub WSD dywizji. _ _ _ _ _

x/ Patrz: Organizacja łączności przewodowej artylerii na szczeblu taktycznym. Załącznik nr 1

Oddziały i pododdziały artylerii przydzielone do pułków /pz,pcz/ jako ich artyleria wzmocnienia, budują kierunki przewodowe do węzłów łączności punktów dowodzenia tych pułków.

Dowódca i sztab artylerii dywizji korzysta z kierunków przewodowych dywizyjnego systemu łączności, które budowane są do pozostałych elementów ugrupowania bojowego dywizji.

Łączność środkami ruchomymi będzie stosowana w każdych warunkach, a w szczególności w okresie planowania działań w związku ze wzmożoną wymianą dokumentów bojowych i służbowych.

Dla wymiany dokumentów służbowych i bojowych z przełożonym, oraz podległymi i współdziałającymi dowódcami i sztabami, ~~dowodzącymi~~ i sztabami artylerii dywizji korzystają z ruchomych środków łączności sztabu dywizji i pułków.

b/ Łączność szefa artylerii oraz pododdziałów artylerii w pułku zmechanizowanym^{x/}

Wymianę niezbędnych wiadomości między szefem artylerii pułkowej a dowódcą i sztabem artylerii dywizji zapewnia się w kanałach łączności /za pomocą środków radiowych, radioliniowych, przewodowych i ruchomych/ zorganizowanych między dywizją a podległymi pułkami zmechanizowanymi.

W ramach pułkowego systemu łączności organizuje się sieć radiową szefa artylerii pułkowej, w której za pomocą radiostacji UKF /typu R-105/ zapewnia się łączność z organicznymi pododdziałami artylerii pozostającymi w dyspozycji dowódcy pułku. Jeśli którykolwiek z pododdziałów artylerii pułkowej zostanie przydzielony do batalionu, wówczas w zależności od potrzeb, pododdział ten włącza swoją radiostację okresowo do pracy w sieci radiowej szefa artylerii pułkowej.

Wymiana wiadomości między szefem artylerii pułkowej a pododdziałami artylerii batalionu piechoty zmotoryzowanej z zasady odbywa się poprzez dowódców batalionów. W tym wypadku, szef artylerii pułkowej wykorzystuje sieci radiowe dowódcy pułku zmechanizowanego, w których pracują radiostacje batalionów. W koniecznych przypadkach, radiostacje dowódców pododdziałów artylerii batalionów /a najczęściej

x/ Patrz: Schemat organizacji łączności środkami radiowymi w artylerii pułku zmechanizowanego /Przykład/. Załącznik nr 3.

dowódców pododdziałów moździerzy 120 mm/ mogą być włączone do sieci radiowej szefa artylerii pułkowej.

Utrzymanie kontaktu między dowódcą i szefem artylerii pułkowej a dowódcą pododdziału /oddziału/ artylerii wzmocnienia, może być zapewniona poprzez włączenie radiostacji dowódcy tego pododdziału do sieci radiowej dowódcy pułku lub szefa artylerii pułkowej. Często stosuje się taką zasadę, że przy dowódcy /sztabie/ pułku znajduje się przedstawiciel /szef sztabu/ pododdziału /oddziału/ artylerii wzmocnienia i za pomocą własnej radiostacji utrzymuje łączność ze swoim dowódcą.

Do organicznych pododdziałów artylerii pozostających w dyspozycji pułku, /w zależności od ich miejsca rozmieszczenia/ buduje się kierunki przewodowe/ z węzła dowodzenia batalionów. Dla utrzymania łączności z pododdziałami artylerii "podłączonymi" do węzła łączności stanowiska dowodzenia batalionu, wykorzystuje się kierunek przewodowy organizowany między tym stanowiskiem dowodzenia batalionu a stanowiskiem dowodzenia pułku /o ile kierunek taki jest organizowany/. Kierunek ten wykorzystywany jest również do utrzymywania łączności z pododdziałami artylerii batalionu.

Dla przesyłania dokumentów bojowych i służbowych szef artylerii pułku wykorzystuje ruchome środki łączności sztabu pułku.

W baterii artylerii przeciwpancernej pułku za pomocą środków radiowych organizuje się jeden kierunek między dowódcą baterii a stanowiskiem ogniowym baterii /na rst R-105/ oraz drugi między oficerem ogniowym a środkami ciągu /na rst R-126/. W sprzyjających warunkach, może być również organizowany kierunek przewodowy między dowódcą baterii a stanowiskiem ogniowym baterii.

W baterii artylerii haubic pułku zawsze organizuje się kierunek radiowy między punktem obserwacyjnym /dowódcą/ a stanowiskiem ogniowym /oficerem ogniowym/ baterii /na rst R-105/ oraz kierunek radiowy między oficerem ogniowym a środkami ciągu /na rst R-126/. Jeśli bateria jest przydzielona do batalionu i dowódca baterii nie znajduje się razem z dowódcą batalionu, to radiostacja dowódcy baterii może być włączona do pracy w sieci radiowej dowódcy batalionu. Może być zastosowany i taki wariant, że przy dowódcy batalionu znajduje się wysunięty punkt obserwacyjny baterii, zaopatrzony w radiostację pracującą w sieci radiowej dowódcy baterii.

Z punktu obserwacyjnego baterii organizuje się kierunki przewodowe do wysuniętego /bocznego/ punktu obserwacyjnego i stanowiska ogniowego baterii oraz węzła łączności stanowiska dowodzenia batalionu /jeśli kierunku takiego nie buduje się z WPO baterii/. Na stanowisku ogniowym baterii organizuje się kierunki przewodowe między oficerem ogniowym a dowódcami dział i środkami ciągu za pomocą urządzenia łączności "ULB - OGIEN".

W pododdziałach artylerii batalionu piechoty zmotoryzowanej, łączność radiowa może być organizowana według następujących sposobów:

- pododdziały pozostające w dyspozycji batalionu a wyposażone w radiostacje typu R-105, pracują w sieci radiowej dowódcy batalionu;
- pododdziały przydzielone do kompanii a wyposażone w radiostacje typu R-126, pracują w sieci radiowej dowódcy kompanii;
- w każdym pododdziale organizuje się łączność za pomocą radiostacji R-126 na kierunku radiowym między punktem obserwacyjnym a stanowiskiem ogniowym /nie dotyczy to pododdziałów PPK/.

Bez względu na to, jak poszczególne pododdziały będą wykorzystywane, w każdym pododdziale organizuje się łączność przewodową na kierunku między punktem obserwacyjnym a stanowiskiem ogniowym baterii /nie dotyczy to pododdziałów PPK/. Jeżeli zachodzi potrzeba i jest możliwe do zrealizowania, to może być również organizowany kierunek przewodowy między punktem obserwacyjnym pododdziału artylerii a przełożonym dowódcą pododdziału ogólnowojskowego /kompanii, batalionu/.

c/ Łączność w pułku artylerii

Organizacja łączności w pułku artylerii zależy od sposobu wykorzystania tego pułku.

Dlatego też niżej zostanie omówiona organizacja łączności w pułku artylerii stosownie do jego wykorzystania, a mianowicie:

- -pułku artylerii /bez jednego - dwóch dywizjonów/, jako artylerii wzmocnienia pułku zmechanizowanego;
- dywizjonu artylerii haubic wydzielonego ze składu pa jako artylerii wzmocnienia pułku zmechanizowanego;
- dywizjonu artylerii armat wydzielonego ze składu pa jako artylerii dyspozycyjnej dywizji;
- dywizjonu artylerii raketowej wydzielonego ze składu pa jako artylerii wzmocnienia pułku czołgów /w DPanc/.

Dla potrzeb dowódcy i sztabu pułku artylerii działającego jako artyleria wzmocnienia pułku zmechanizowanego /bez jednego - dwóch dywizjonów/, łączność środkami radiowymi może być zapewniona według niżej podanych sposobów.^{x/}

W celu utrzymania łączności z dowódcą i sztabem artylerii dywizji w pułku artylerii wydziela się radiostacje UKF /typu R-108 FM/ do pracy w sieciach radiowych dowódcy i sztabu artylerii dywizji.

Kierowanie ogniem podległych pododdziałów zapewnia się w sieci radiowej dowódcy pułku artylerii za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/. W sieci tej, oprócz radiostacji dowódcy i sztabu pułku /wówczas, gdy dowódca jest oddzielnie/, pracują radiostacje dowódców tych dywizjonów, których ogniem kieruje bezpośrednio dowódca pułku artylerii. W skład tej sieci, włącza się również radiostacje dowódców pododdziałów artylerii wsparcia, biorących udział w ogniowym przygotowaniu i wsparciu natarcia pod kierownictwem dowódcy pułku artylerii. Można stosować i taką zasadę, że na określony czas radiostacja dowódcy pułku włącza się do sieci radiowej dowódcy pododdziału artylerii wsparcia.

Jeśli w ogniowym przygotowaniu natarcia bierze udział pododdział czołgów, to dowódca pułku artylerii kieruje jego działalnością poprzez włączenie swojej radiostacji /typu R-113/ do sieci radiowej dowódcy pododdziału czołgów względnie organizuje się z nim kierunek radiowy.

W celu zapewnienia scentralizowanego kierowania bateriami biorącymi udział w ześrodkowaniu ogniowym, może być organizowana oddzielna sieć radiowa, do której włączają swoje radiostacje dowódca pułku oraz dowódcy tych baterii, które biorą udział w ześrodkowaniu ogniowym. Innym rozwiązaniem może być zastosowanie retranslacji na punktach dowodzenia dywizjonów między radiostacją pracującą w sieci radiowej dowódcy pułku a radiostacją pracującą w sieci radiowej dowódcy dywizjonu.

Między dowódcą pułku artylerii a dowódcą wspieranego pułku zmechanizowanego będących w ruchu oraz podczas znajdowania się ich na różnych punktach terenowych, łączność może być zapewniona

x/ Patrz: Schemat organizacji łączności środkami radiowymi pułku artylerii /jako art.wzmocnienia pz/ w natarciu. Załącznik nr 4.

poprzez włączenie radiostacji dowódcy pułku artylerii do sieci radiowej dowódcy pz względnie szefa artylerii pułkowej. Może być stosowany i inny sposób polegający na tym, że przy dowódcy pułku zmechanizowanego znajduje się przedstawiciel pułku artylerii wraz z radiostacją pracującą w sieci radiowej dowódcy pułku artylerii.

Dowodzenie podległymi pododdziałami przez sztab pułku zapewnia się w oddzielnej sieci radiowej. W sieci tej mogą pracować radiostacje UKF /typu R-108 lub R-108 PM/ sztabu, kwatermistrza pułku oraz wszystkich dywizjonów, które organicznie wchodzi w skład pułku. O ile któryś z dywizjonów nie ma możliwości wydzielenia radiostacji do pracy w sieci radiowej sztabu pa, wówczas utrzymuje się z nim łączność tylko w sieci radiowej dowódcy pa lub sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji /jeśli działają oddzielnie/.

Łączność z plutonem rozpoznania dźwiękowego i ewentualnie z artyleryjską grupą rozpoznawczą zapewnia się z zasady na oddzielnych kierunkach radiowych. Niekiedy ich radiostacje mogą pracować w sieci radiowej sztabu /dowódcy/ pułku artylerii.

Łączność współdziałania między pułkiem artylerii a pododdziałami artylerii wzmocnienia innych pułków /pz, pcz/ i pododdziałami artylerii dyspozycyjnej dywizji zapewnia się w sieciach radiowych dowódcy i sztabu artylerii dywizji lub w sieci radiowej współdziałania dywizji i na falach dyżurnego odbioru poszczególnych pułków, jak również przez wzajemne włączanie się do sieci radiowych zainteresowanych dowódców.

Wiadomości artyleryjskiego rozpoznania lotniczego pułk może odbierać przez wydzielenie odbiornika radiowego /typu R-313/ do sieci radiowej artyleryjskiego rozpoznania lotniczego. Smigłowce rozpoznania artyleryjskiego będą również wyposażone w radiostacje typu R-108, które mogą włączać się do sieci radiowej dowódcy lub sztabu pułku artylerii, w czasie prowadzenia rozpoznania na korzyść pułku.

Ponadto sztab pułku artylerii może uzyskać dane z rozpoznania ze sztabu pułku /pz. pcz/, który posiada łączność radiową z pododdziałami rozpoznania dywizji i pułków oraz prowadzi nasłuch w sieci radiowej taktycznego rozpoznania lotniczego.

Kwatermistrzowi pułku artylerii z kwatermistrzostwem dywizji łączność zapewnia się w sieci radiowej kwatermistrza dywizji za pomocą radiostacji krótkofalowej średniej mocy /typu R-118/.

Kierowanie pracą składów w rejonie pułkowego punktu gospodarczego zapewnia się w sieci radiowej kwatermistrza pa za pomocą

radiostacji UKF /typu R-126/.

Odbiór komunikatów meteorologicznych przez pułk artylerii, zapewnia się przez włączenie odbiornika radiowego /typu R-311/ do sieci radiowej informowania meteorologicznego armii.

Sygnaly ostrzegania o zagrożeniu powietrznym ze strony nieprzyjaciela, sztab pułku artylerii z zasady otrzymuje ze sztabu pułku zmechanizowanego i przekazuje je do podległych pododdziałów w sieciach i kierunkach radiowych dowodzenia. Pułk artylerii może również wydzielić odbiornik radiowy /typu R-312/ do sieci radiowej ostrzegania dywizji w celu bezpośredniego odbioru sygnałów z posterunku OPL dywizji.

Łączność środkami przewodowymi dla potrzeb dowódcy i sztabu pułku artylerii przy pomocy własnych sił i środków organizuje się w dość ograniczonym zakresie. W miarę możliwości wykorzystuje się dywizyjny i pułkowy system łączności przewodowej i radioliniowej. W ramach tego systemu można utrzymać łączność z dowódcą i sztabem artylerii dywizji, dowódcą i sztabem pułku zmechanizowanego, oddzielnymi dywizjonami przydzielonymi do innych pułków, artylerią dyspozycyjną dywizji, tyłami dywizji oraz niekiedy między stanowiskiem dowodzenia a punktem obserwacyjnym dowódcy a nawet kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia pułku. W tym celu buduje się kierunki przewodowe między określonymi punktami dowodzenia pa a najbliższymi rozmieszczonymi węzłami dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności.

Pułk artylerii własnymi siłami i środkami organizuje łączność przewodową z punktu obserwacyjnego lub stanowiska dowodzenia.

W razie organizacji punktu obserwacyjnego, buduje się kierunki przewodowe z węzła łączności tego punktu do stanowiska dowodzenia pułku artylerii, do punktów obserwacyjnych dowódców dywizjonów, których ogniem kieruje dowódca pułku artylerii oraz do dowódcy plutonu rozpoznania dźwiękowego. Niekiedy między punktem obserwacyjnym a stanowiskiem dowodzenia pułku artylerii kierunek przewodowy może nie być organizowany. Wówczas dla wymiany informacji wykorzystuje się pułkowy system łączności przewodowej.

Jeśli dowódca pułku dowodzi podległymi pododdziałami artylerii ze stanowiska dowodzenia, to od węzła łączności SD mogą być budowane kierunki do punktów obserwacyjnych lub stanowisk dowodzenia podległych dywizjonów. W tym przypadku, z plutonem

rozpoznania dźwiękowego zapewnia się łączność poprzez węzeł łączności jednego z dywizjonów a nawet batalionu piechoty zmotoryzowanej.

W sprzyjających warunkach, może być budowany kierunek przewodowy między stanowiskiem dowodzenia a kwaterymistrzowskim stanowiskiem dowodzenia pułku artylerii.

W dywizjonie artylerii haubic wydzielonym ze składu pułku artylerii jako artyleria wzmocnienia pułku zmechanizowanego, łączność radiowa może być zapewniona według niżej podanych sposobów.

Dowódca dywizjonu utrzymuje łączność z dowódcą artylerii dywizji poprzez wydzielanie radiostacji UKF /typu R-108/PM/ do sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji.

W celu utrzymania kontaktu ze sztabem pułku artylerii, w skład którego organicznie wchodzi dywizjon, można na stałe lub okresowo włączać radiostacje dywizjonu do pracy w sieci radiowej sztabu pułku artylerii. Dla tych potrzeb może być również wykorzystana sieć radiowa dowódcy artylerii dywizji /za zezwoleniem głównej radiostacji sieci/.

Łączność między dowódcą dywizjonu a dowódcami podległych baterii zapewnia się w sieci radiowej dowódcy dywizjonu za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/. Do tej sieci mogą być również włączone radiostacje sztabu dywizjonu oraz wysuniętego punktu obserwacyjnego i artyleryjskiej grupy rozpoznawczej /o ile takie są organizowane/.

W poszczególnych bateriach organizuje się kierunki za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/ między punktem obserwacyjnym a stanowiskiem ogniowym baterii. W wypadku organizowania wysuniętego punktu obserwacyjnego i wyposażenia go w radiostację, organizuje się wówczas sieć radiową baterii.

Ze stanowiskami ogniowymi poszczególnych baterii, dowódca dywizjonu łączność utrzymuje w sieciach radiowych dywizjonu i baterii przez zastosowanie retranslacji na punktach obserwacyjnych dowódców baterii.

W przypadku gdy dowódca lub jeden z oficerów sztabu dywizjonu nie znajdują się przy dowódcy pułku zmechanizowanego, wówczas należy włączyć radiostację dowódcy dywizjonu do pracy w sieci radiowej dowódcy lub szefa artylerii pułku zmechanizowanego.

W dywizjonie może być organizowana łączność radiowa dla potrzeb dwubocznej obserwacji. Łączność tę zapewnia się za pomocą radiostacji UKF typu R-126 i może ona być zorganizowana w sieci lub w kierunku radiowym. Sieć radiową organizuje się wówczas, gdy punkt obserwacyjny

dowódcy dywizjonu będzie oddalony od obu obserwatorów. W wypadku, gdy jedna z bocznych obserwacji /prawa lub lewa/ znajduje się bezpośrednio przy punkcie obserwacyjnym dywizjonu, to wówczas organizowany jest kierunek radiowy z tym obserwatorem, który jest bardziej oddalony od tego punktu obserwacyjnego.

Dane z artyleryjskiego rozpoznania lotniczego, dywizjon otrzymuje od dowódcy artylerii dywizji. Jednakże w niektórych przypadkach, dywizjon może je otrzymywać bezpośrednio ze śmigłowców poprzez wydzielenie odbiornika lub radiostacji /przydzielonej/ do sieci radiowej artyleryjskiego rozpoznania lotniczego dywizji, względnie poprzez włączenie radiostacji śmigłowca do sieci radiowej dowódcy dywizjonu /jeśli na śmigłowcu będzie zamontowana rst typu R-108/.

Wymiana informacji w zakresie współdziałania dywizjonu z pododdziałami artylerii działającymi w poszczególnych pułkach /pz. pcz/ i artylerią dywizyjną odbywa się we wszystkich dostępnych kanałach radiowych dywizyjnego systemu łączności oraz przez wzajemne włączenie radiostacji do sieci zainteresowanych dowódców.

Dla odbioru komunikatów meteorologicznych, dywizjon może łączyć odbiornik radiowy /typu R-311/ do sieci radiowej informowania meteorologicznego armii. Jeśli dywizjon nie ma tych możliwości, to otrzymuje te dane w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji.

Sygnaly ostrzegania o zagrożeniu, dywizjon otrzymuje i przekazuje we wszystkich kanałach radiowych zorganizowanych dla potrzeb dowodzenia.

Łączność za pomocą środków przewodowych między dywizjonem a pułkiem zmechanizowanym oraz dowódcą i sztabem artylerii dywizji zapewnia się w ramach dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności przewodowej. W tym celu z węzła łączności punktu obserwacyjnego lub stanowiska dowodzenia dywizjonu buduje się kierunek przewodowy do węzła łączności stanowiska dowodzenia pułku względnie batalionu piechoty zmotoryzowanej. W ramach dywizyjnego /pułkowego/ systemu łączności zapewnia się dywizjonowi również wymianę wiadomości w zakresie współdziałania oraz uzyskiwanie sygnałów ostrzegania.

Wewnątrz dywizjonu łączność przewodową ~~wewnątrz dywizjonu~~ organizuje się następująco.

Jeśli stanowisko dowodzenia dywizjonu jest rozmieszczone w pobliżu punktu obserwacyjnego, to rozwija się tam centralę

telefoniczną, od której buduje się kierunki przewodowe do głównego punktu obserwacyjnego dywizjonu /a także WPO/, punktów obserwacyjnych dowódców baterii /jeśli są organizowane/, stacji radiolokacyjnej i stanowiska ogniowego baterii podręcznej. Natomiast na stanowiskach ogniowych baterie skrzydłowe budują kierunki do baterii podręcznej.

W wypadku rozmieszczenia stanowiska dowodzenia dywizjonu w rejonie stanowisk ogniowych, rozwija się centrale telefoniczne na obydwu punktach a kierunki dochodzące do baterii podręcznej zostają podłączone do centrali telefonicznej stanowiska dowodzenia dywizjonu.

Ponadto z punktu obserwacyjnego dywizjonu buduje się kierunki przewodowe do punktów dwubocznej obserwacji.

Na stanowisku ogniowym każdej baterii stosuje się urządzenie łączności "UŁB - ogień", od którego buduje się kierunki przewodowe do działonów /wszystkie aparaty telefoniczne są włączone równolegle do jednego kierunku/, środków ciągu i ewentualnie punktu obserwacyjnego dowódcy baterii. Dzięki temu urządzeniu, dowódca baterii a nawet dywizjonu może przekazywać komendy bezpośrednio do poszczególnych działonów /za pomocą środków przewodowych i radiowych/.

W dywizjonie artylerii armat wydzielonym ze składu pułku artylerii jako artyleria dyspozycyjna dywizji, łączność radiową organizuje się podobnie jak w dywizjonie haubic, a mianowicie:

- z dowódcą i sztabem artylerii dywizji - w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji;
- ze sztabem artylerii organicznego pułku - w sieci radiowej sztabu pułku artylerii;
- z podległymi bateriami - w sieci radiowej dowódcy dywizjonu ;
- z punktem dwubocznej obserwacji dywizjonu - w sieci /kierunku/ radiowym dowódcy dywizjonu;
- z elementami ugrupowania bojowego dywizji - w sieci radiowej współdziałania dywizji /dywizjonowi przydziela się rst typu R-114 PM/;
- wewnątrz każdej baterii - na kierunku /sieci/ radiowym między PO a SO /jeśli dowódca baterii organizuje PO/.

Uzyskiwanie danych z artyleryjskiego rozpoznania lotniczego, komunikatów meteorologicznych i sygnałów ostrzegania przez dywizjon artylerii armat, zapewnia się analogicznie jak w dywizjonie haubic.

Łączność środkami przewodowymi między dywizjonem a dowódcą i sztabem artylerii dywizji zapewnia się na kierunku przewodowym

budowanym siłami i środkami dywizji między węzłem łączności punktu obserwacyjnego lub stanowiska dowodzenia dywizjonu a najbliższej rozmieszczonym węzłem łączności dywizji względnie pułku /pz-pcz/. Wewnątrz dywizjonu organizuje się łączność przewodową według zasad stosowanych w dywizjonie haubic.

W wypadku rozmieszczenia sztabu dywizjonu w rejonie stanowiska ogniowego podręcznej baterii i w wypadku braku środków dla utrzymania łączności z dowódcą dywizjonu rozmieszczonym na punkcie obserwacyjnym, może być wykorzystana łączność przewodowa i radiostacja podręcznej baterii.^{x/}

W dywizjonie artylerii raketowej działającym jako artyleria wzmocnienia pułku czołgów /DPanc/, łączność radiową organizuje się w niżej podany sposób.

Dywizjon artylerii raketowej /dar/ wydziela zawsze radiostacje UKF /typu R-108 PM/ do pracy w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji. Radiostacja dywizjonu może również pracować w sieci radiowej sztabu pułku artylerii.

Dowodzenie dywizjonem oraz kierowanie jego ogniem zapewnia się w sieci radiowej dowódcy dywizjonu za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/. W skład sieci wchodzi radiostacja dowódcy dywizjonu oraz dowódców podległych baterii. Może również pracować radiostacja szefa sztabu dywizjonu, jeśli on znajduje się w innym miejscu niż dowódca /np. na stanowisku dowodzenia pułku czołgów/ oraz punktu obserwacyjnego /lub WPO/, o ile na nim nie przebywa dowódca dywizjonu.

W czasie walki łączność między dywizjonem a pododdziałami pierwszego rzutu pułku czołgów utrzymuje się przez ruchomy wysunięty punkt obserwacyjny znajdujący się w ugrupowaniu czołgów i wyposażony w radiostację pracującą w sieci radiowej dowódcy dywizjonu lub na oddzielnym kierunku.^{xx/}

Z węzła łączności stanowiska dowodzenia dywizjonu buduje się kierunki przewodowe do węzła łączności stanowiska dowodzenia pułku czołgów, stanowisk ogniowych poszczególnych baterii i ewentualnie do punktu obserwacyjnego dywizjonu. Jeśli zachodzi potrzeba

x/ Powyższą zasadę można stosować również w innych dywizjonach.

xx/ Taki sposób utrzymywania łączności między czołgami a artylerią, stosowany jest również w innych dywizjonach.

to mogą być budowane kierunki przewodowe z punktu obserwacyjnego dowódcy dywizjonu do punktów obserwacyjnych dowódców baterii oraz do stanowiska ogniowego jednej z baterii, do której budowane są kierunki od pozostałych baterii.

Łączność współdziałania oraz dla potrzeb otrzymywania danych rozpoznawczych, komunikatów meteorologicznych i sygnałów ostrzegania, w dywizjonie artylerii raketowej rozwiązuje się podobnie jak w dywizjonie haubic.

d/ Łączność artylerii wzmocnienia dywizji /ABAA/

Dywizja może dysponować jednym - dwoma dywizjonami z armijnej brygady artylerii armat - przy czym niekiedy dowodzenie nimi może być realizowane poprzez dowództwo brygady. Z tych też względów, rozpatrzona zostanie organizacja łączności dowódcy i sztabu brygady oraz w dywizjonie artylerii armat będącym w bezpośredniej dyspozycji dowódcy artylerii dywizji.

Brygada artylerii armat organizuje łączność własnymi siłami i środkami łączności oraz wykorzystuje armijny i dywizyjny system łączności.

W celu wymiany wiadomości z dowódcą i sztabem artylerii dywizji, radiostacja UKF /typu R-108 PM/ dowódcy brygady pracuje w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji.

Ze względu na podległość organizacyjną, sztab brygady włącza swoją radiostację krótkofalową średniej mocy /typu R-118/ do sieci radiowej sztabu wojsk raketowych i artylerii armii.

Dowodzenie pododdziałami brygady zapewnia się w sieciach radiowych dowódcy i sztabu brygady za pomocą radiostacji UKF /typu R-108PM/. W sieci radiowej dowódcy brygady pracują radiostacje dowódcy brygady, sztabu brygady oraz dowódców tych dywizjonów, których ogniem kieruje bezpośrednio dowódca brygady.

W sieci radiowej sztabu brygady mogą pracować radiostacje sztabu, kwatermistrza oraz wszystkich dywizjonów wchodzących w skład brygady.

Wysunięty punkt obserwacyjny lub artyleryjska grupa rozpoznawcza brygady mogą pracować w sieci radiowej dowódcy lub sztabu brygady względnie na oddzielnym kierunku radiowym.

W celu scentralizowanego kierowania wszystkimi bateriami w okresie wykonywania ześrodkowania ogniowego, może być zorganizowana oddzielna sieć radiowa brygady, do której włącza się radiostacje na

ustalony sygnał. Sieć ta może również być wykorzystana przez poszczególnych dowódców dywizjonów w przypadku wykonywania ześrodkowania ogniowego tylko przez jeden dywizjon.^{x/}

Kierowanie działalnością pododdziałów dywizjonu artyleryjskiego rozpoznania pomiarowego pozostających w dyspozycji brygady, zapewnia się na oddzielnych kierunkach lub w sieci radiowej, względnie radiostacje tych pododdziałów włącza się do sieci radiowej dowódcy /sztabu/ brygady.

W celu zapewnienia współdziałania między brygadą /artylerią/ dyspozycyjną dywizji/ a elementami ugrupowania bojowego dywizji, radiostację /typu R-114 H/ sztabu brygady włącza się do sieci radiowej współdziałania dywizji. Ponadto wykorzystuje się sieć radiową dowódcy artylerii dywizji, względnie stosuje się włączanie radiostacji brygady do sieci radiowych ~~zainteresowanych dowódców~~.

Łączność kwatermistrza brygady z kwatermistrem armii zapewnia się w jednej z sieci radiowych kwatermistrza armii. W sieci tej stosuje się radiostacje krótkofalowe średniej mocy /typu R-118/.

Sztab brygady wydziela odbiorniki radiowe do pracy w:

- w sieci radiowej informowania meteorologicznego armii /typu R-311/;
- sieci radiowej ostrzegania dywizji /typu R-312/;
- sieci radiowej artyleryjskiego rozpoznania lotniczego armii lub dywizji /typu R-313/;

Za pomocą środków przewodowych organizuje się łączność z punktu obserwacyjnego i stanowiska dowodzenia brygady.

Z węzła łączności punktu obserwacyjnego brygady mogą być budowane kierunki do:

- wysuniętego punktu obserwacyjnego brygady;
- punktów obserwacyjnych dowódców dywizjonów, których ogniem kieruje dowódca brygady;
- pododdziałów rozpoznania obsługujących brygadę;
- stanowiska dowodzenia brygady;
- węzła łączności dywizji lub pułku /pz, pcz/ /jeśli znajduje się w pobliżu/.

x/ Ten sposób również stosuje się w pułku artylerii oraz w grupach artylerii.

Z węzła łączności stanowiska dowodzenia poza kierunkiem do punktu obserwacyjnego brygady, mogą być budowane kierunki do stanowiska dowodzenia dywizji lub rozmieszczonego w pobliżu innego węzła łączności dywizji /np. pz, pcz/, kwatermistrzowskiego stanowiska dowodzenia brygady oraz ewentualnie do stanowisk dowodzenia dywizjonów /o ile ich stanowiska dowodzenia rozmieszczone są w rejonie stanowisk ogniowych dywizjonów/.

Dywizjon artylerii armat z brygady podporządkowany bezpośrednio dowódcy artylerii dywizji, najczęściej posiada zapewnioną łączność radiową w następujący sposób: x/

- z dowódcą artylerii dywizji - w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji;
- ze sztabem brygady - w sieci radiowej sztabu brygady;
- z podległymi bateriami - w sieci radiowej dowódcy dywizjonu;
- z punktami dwubocznej obserwacji - na kierunku lub w sieci radiowej;
- z elementami ugrupowania bojowego dywizji - w sieci radiowej współdziałania dywizji;
- w poszczególnych bateriach - kierunki radiowe między punktem obserwacyjnym a stanowiskiem ogniowym.

Łączność przewodową najczęściej buduje się z węzła łączności stanowiska dowodzenia rozmieszczonego w rejonie stanowisk ogniowych i może ona być zapewniona na kierunkach przewodowych z:

- punktem obserwacyjnym dowódcy dywizjonu;
- stanowiskiem dowodzenia dywizji lub innym najbliższym położonym węzłem łączności dywizji lub pułku;
- stanowiskami ogniowymi baterii;
- miejscem rozmieszczenia środków ciągu.

e/ Łączność w dywizjonie artylerii przeciwpancernej

W dywizjonie artylerii przeciwpancernej, działającym jako odwód przeciwpancerny dywizji, łączność środkami przewodowymi jest wykorzystywana tylko podczas znajdowania się dywizjonu w rejonie rozmieszczenia. W tym przypadku, z węzła łączności stanowiska dowodzenia dywizjonu mogą być budowane kierunki przewodowe do najbliższego położonego węzła łączności dywizji lub pułku oraz do podległych baterii. Natomiast jeśli dywizjon

x/ Zasady organizacji łączności w dywizjonie artylerii armat z brygady nie odbiegają od zasad stosowanych w dywizjonie artylerii armat z pułku artylerii dywizji.

artylerii przeciwpancernej wykorzystuje się w ogniowym przygotowaniu natarcia do strzelania z zakrytych stanowisk ogniowych, to łączność przewodową organizuje się podobnie jak w dywizjonie haubic.

Łączność radiową w dywizjonie artylerii przeciwpancernej może być zorganizowana według niżej podanych sposobów.^{x/}

Dowódcy dywizjonu z dowódcą artylerii dywizji zapewnia się łączność za pomocą radiostacji UKF /typu R-108 PM/ w sieci radiowej dowódcy artylerii dywizji.

O ile ilość posiadanych środków radiowych pozwala, to radiostacja sztabu dywizjonu może być włączona do pracy w sieci radiowej sztabu artylerii dywizji.

Kierowanie działalnością podległych baterii przez dowódcę dywizjonu, zapewnia się w sieci radiowej dowódcy dywizjonu za pomocą radiostacji UKF /typu R-108/. Do sieci tej może być włączona radiostacja szefa sztabu dywizji. Z dowódcą baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych może być niekiedy organizowany kierunek radiowy.

Z artyleryjską grupą rozpoznawczą oraz tyłami dywizjonu łączność utrzymuje się w oddzielnych kierunkach, względnie radiostacje ich włącza się do sieci radiowej dowódcy dywizjonu.

Między stanowiskiem dowodzenia dywizjonu a ewentualnie organizowanym wysuniętym /bocznym/ punktem obserwacyjnym dywizjonu łączność zapewnia się na kierunku radiowym za pomocą radiostacji typu R-126.

Odbiór danych^z taktycznego rozpoznania lotniczego, zapewnia się poprzez wydzielenie odniornika radiowego /typu R-313/ do sieci radiowej taktycznego rozpoznania lotniczego.

W poszczególnych bateriach dział przeciwpancernych organizuje się sieć radiową, w której za pomocą radiostacji R-108, dowódca baterii utrzymuje łączność z dowódcami plutonów ogniowych i środkami ciągu.

W baterii przeciwpancernych pocisków kierowanych może być zorganizowana sieć radiowa, w skład której wejdą radiostacje R-126 dowódcy baterii i poszczególnych wyrzutni. Innym rozwiązaniem może być organizacja sieci radiowej dla łączności dowódcy baterii z dowódcami plutonów za pomocą radiostacji typu R-108 oraz w każdym plutonie - sieci radiowej dowódcy plutonu dla łączności z podległymi wyrzutniami za pomocą radiostacji R-126.

x/ Patrz: Schemat organizacji łączności środkami radiowymi w dywizjonie artylerii przeciwpancernej /jako OPpanc#. Załącznik nr 5.

W celu utrzymania łączności współdziałania z elementami ugrupowania bojowego dywizji, dywizjon wydziela radiostację typu R-114PM do pracy w sieci radiowej współdziałania dywizji.

Łączność kwatermistrza dywizjonu z kwatermistrem dywizji zapewnia się w jednej z sieci radiowych kwatermistrza dywizji za pomocą radiostacji UKF /typu 105 PM/, bądź też radiostacji KF /typu R-118/.

Przy strzelaniu z zakratych stanowisk ogniowych, dywizjon korzysta z komunikatów meteorologicznych nadawanych w sieci radiowej informowania meteorologicznego armii. W tym celu do sieci tej wydziela się odbiornik radiowy /typu R-311/.

Dla odbioru sygnałów ostrzegania z posterunku OPL dywizji, dywizjon wydziela odbiornik radiowy typu R-312 do sieci radiowej ostrzegania dywizji.

f/ Łączność w dywizjonie rakiet taktycznych^{x/}

W dywizjonie rakiet taktycznych organizuje się własny system łączności za pomocą środków radiowych i przewodowych. Ponadto dla łączności z przełożonym wykorzystuje się środki radioliniowe.

Na podstawie zarządzenia łączności sztabu dywizji, dywizjon rakiet taktycznych wydziela środki radiowe do pracy:

- z dowódcą artylerii dywizji - na kierunki radiowe dowódcy artylerii dywizji zorganizowane za pomocą radiostacji KF i UKF /R-108 i R-108 PM/;
- ze sztabem artylerii dywizji - do sieci radiowej sztabu artylerii dywizji /nie zawsze/;
- z dowódcą wojsk raketowych i artylerii armii - w sieci radiowej dowódcy wojsk raketowych i artylerii armii zorganizowanej za pomocą radiostacji KF typu R-118 / radiostacje włącza się tylko okresowo/;
- z kwatermistrem dywizji - w sieci radiowej kwatermistrza dywizji zorganizowanej za pomocą radiostacji UKF typu R-105 PM;
- do sieci radiowej informowania meteorologicznego armii /do tej sieci włączają odbiorniki radiowe typu R-311 również baterie startowe/;
- do sieci radiowej ostrzegania dywizji /odb. rst typu R-312/.

x/ Patrz: Organizacja łączności drt w działaniach bojowych. Skrypt ASG. Nr bibl. 00120/W

W celu zapewnienia dowódcy kierowania ogniem dywizjonu, organizuje się sieć radiową dowódcy dywizjonu. W skład tej sieci wchodzi radiostacje UKF typu R-108 PM dowódcy dywizjonu, szefa sztabu dywizjonu /jeśli nie przebywa z dowódcą na jednym punkcie dowodzenia/ oraz dowódców baterii startowych. Do sieci tej, może włączać się radiostacja dowódcy artylerii dywizji, w szczególności w celu nawiązania łączności z dyżurną baterią startową.

W przypadku posiadania dostatecznej ilości środków radiowych, może być organizowana druga sieć radiowa dowódcy dywizjonu, w której pracują radiostacje typu R-108 sztabu dywizjonu, tyłów dywizjonu, punktu przeładunku rakiet i poszczególnych baterii. O ile nie ma takich możliwości, to radiostacje tyłów dywizjonu i punktu przeładunku rakiet włączają się do sieci radiowej dowódcy dywizjonu.

W każdej baterii startowej organizuje się kierunek radiowy między dowódcą baterii /rst R-114/ a wyrzutnią /rst R-113/. Na kierunek ten włącza się okresowo lub na stałe radiostację dowódcy /szefa sztabu/dywizjonu/ rst. R-114/. W razie potrzeby, kierunki dowódców baterii mogą być zlikwidowane a za pomocą tych środków można zorganizować dodatkową sieć radiową dowódcy dywizjonu, w której oprócz dowódców baterii pracowałyby również radiostacje poszczególnych wyrzutni.

Dla potrzeb grupy rekonesansowej nowych stanowisk startowych, może być organizowana sieć /kierunek/ radiowa za pomocą radiostacji typu R-108, w której dowódca grupy utrzymuje łączność z autotopografami. Natomiast dowódca grupy z przełożonym utrzymuje łączność w sieci radiowej dowódcy dywizjonu, względnie na kierunku radiowym dowódcy artylerii dywizji zorganizowanym za pomocą radiostacji KF.

W każdych warunkach sytuacji, organizuje się kierunek radioliniowy /za pomocą stacji typu R-403/ między stanowiskiem dowodzenia dywizjonu rakiet taktycznych a SD lub WSD dywizji.

Podczas znajdowania się dywizjonu w rejonie stanowisk startowych, za pomocą środków przewodowych mogą być organizowane kierunki do:

- węzła łączności dywizji /siłami i środkami dywizji/;
- stanowisk wyczekiwania poszczególnych baterii /z możliwością wydłużenia ich do stanowisk startowych/;

- punktu przeładunku rakiet;
- miejsca rozmieszczenia tyków dywizjonu.

Przykładowe wykorzystanie środków łączności oraz łączność wewnętrzną na stanowisku dowodzenia dywizjonu pokazano na schemacie - załącznik nr 6.

IV. ZABEZPIECZENIE SIŁ I ŚRODKÓW ŁĄCZNOŚCI PRZED ODDZIAŁYWANIEM NIE-PRZYJACIELA

Nieprzyjaciel różnymi sposobami będzie dążył do oddziaływania na siły i środki łączności, a tym samym do naruszenia lub dezorganizowania pracy systemu łączności naszych wojsk. Powyższe wymaga wykonywania szeregu przedsięwzięć w każdym działaniu bojowych artylerii, mających na celu zmniejszenie a nawet wyeliminowanie wpływu nieprzyjaciela na trwałość systemu łączności.

a/ Zabezpieczenie pracy środków łączności przed rozpoznaniem i zakłóceniami radiowymi stosowanymi przez nieprzyjaciela

Do przedsięwzięć utrudniających nieprzyjacielowi prowadzenie rozpoznania technicznymi środkami łączności w artylerii zalicza się:

- ścisłe przestrzeganie przepisów tajnego dowodzenia i służby ruchu radiotelefonicznego podczas prowadzenia rozmów przez techniczne środki łączności;
- okresową zmianę danych radiowych, kryptonimów stacji telefonicznych oraz sygnałów rozpoznawczych osób funkcyjnych;
- ograniczenie lub całkowity zakaz pracy środków radiowych /w szczególności radiostacji krótkofalowych/ i radioliniiowych na nadawanie w rejonach ześrodkowania, w toku przegrupowania, rejonach wyjściowych do natarcia i obronie, o ile istnieją warunki wymiany informacji innymi środkami łączności;
- stosowanie sygnałów i prowadzenie krótkich rozmów przez techniczne środki łączności, a w szczególności przez środki radiowe;
- stosowanie odpowiednich typów i wysokości anten w zależności od odległości między korespondentami;
- rozmieszczenie krótkofalowych radiostacji średniej mocy poza punktami dowodzenia;

Do zasadniczych przedsięwzięć zapewniających ciągłość wymiany wiadomości za pomocą środków radiowych w warunkach stosowania aktywnych

zakłóceń przez nieprzyjaciela, w artylerii na szczeblu taktycznym należy zaliczyć:

- manewr falami;
- stosowanie anten kierunkowych;
- przekazywanie wiadomości w kilku kanałach radiowych;
- wymianę wiadomości przez radiostacje pośredniczące;
- wykorzystanie okrężnych kanałów radiowych;
- zmianę miejsca rozmieszczenia radiostacji w celu polepszenia warunków odbioru;
- wykrywanie i niszczenie urządzeń zakłócających nieprzyjaciela;

Stosowanie poszczególnych przedsięwzięć jest uzależnione przede wszystkim od rodzaju i charakteru stosowanych zakłóceń.

b/ Ochrona i obrona węzłów, stacji, urządzeń i linii łączności

Węzły łączności na punktach dowodzenia oddziałów i pododdziałów artylerii, zabezpiecza się zgodnie z ogólnym planem ochrony i obrony danego punktu dowodzenia, opracowywanym przez odnośny sztab. Ochronę i obronę stacji i urządzeń łączności rozwiniętych poza punktami dowodzenia, organizują pododdziały łączności. Polowe linie przewodowe rozwinięte w terenie, ochraniają pododdziały /zespoły/, które je wybudowały.

W wypadku napadu grup dywersyjnych nieprzyjaciela na węzły, stacje i urządzenia łączności, dyżurna obsługa nadal obsługuje powierzony jej sprzęt, a pozostały stan osobowy zajmuje stanowiska ogniowe i zwalcza nieprzyjaciela.

Przy bezpośrednim zagrożeniu opanowania przez nieprzyjaciela węzłów, stacji i urządzeń łączności, w przypadku niemożliwości ich zwinięcia i ewakuacji, na zarządzenie dowódcy lub szefa sztabu - aparaturę i dokumentację niszczy się.

c/ Ochrona sił i środków łączności przed bronią masowego rażenia

Zapewnienie ciągłości łączności w jednostkach artylerii w warunkach stosowania broni masowego rażenia i innych środków ogniowych przez nieprzyjaciela, osiąga się przez zwiększenie jej żywotności.

Przy rozmieszczaniu węzłów, stacji i urządzeń łączności, należy wykorzystywać ochronne właściwości terenu. Do tego celu najlepiej nadają się zagłębienia terenowe, wąwozy, teren pagórkowaty, przeciwstoki i teren zalesiony. Wybierając miejsce dla

rozmieszczenia punktów dowodzenia i ich węzłów łączności, należy zwrócić uwagę na to, aby wykonywać jak najmniej prac inżyniersko-saperskich.

Poszczególne elementy węzłów łączności, należy rozmieszczać w sposób rozśrodkowany w powiązaniu z elementami punktów dowodzenia.

Wszystkie elementy węzłów łączności, stacje i inne urządzenia łączności w rejonach dłuższego przebywania sztabów w jednym i tym samym miejscu, w miarę możliwości należy rozwijać w schronach i ukryciach. Rodzaj ukryć i schronów dla urządzeń łączności zależy od przeznaczenia elementu, warunków terenowych, czasu oraz sił i środków posiadanych na ich urządzenie. W wypadkach koniecznych, środki łączności zamontowane na samochodach demontuje się i przenosi do ukryć.

Dla zabezpieczenia składu osobowego pododdziałów łączności przed bronią masowego rażenia, w miarę możliwości należy przygotować specjalne ukrycia w ich rejonach rozmieszczenia.

Stan osobowy pododdziałów łączności obsługujący węzły, stacje i linie łączności, powiadamiany jest o zagrożeniu bronią masowego rażenia w ramach ogólnego systemu powiadamiania zorganizowanego przez odnośny sztab. Po ogłoszeniu alarmu, dyżurne obsługi poszczególnych urządzeń łączności, zakładają indywidualne środki ochrony, zamykają wszelkie wejścia do zajmowanych pomieszczeń i nadal pełnią dyżur. Pozostały stan osobowy pododdziałów łączności, po założeniu indywidualnych środków ochrony, zajmuje miejsca w przeznaczonych dla nich ukryciach oraz jest w gotowości do wykonywania prac związanych z ewentualną likwidacją skutków uderzeń broni masowego rażenia.

Likwidacja skutków napadu bronią masowego rażenia ma na celu zapewnienie ciągłości działania systemu łączności i polega na:

- przeprowadzeniu prac ratunkowych i awaryjno-remontowych w rejonach rozmieszczenia pododdziałów łączności, na węzłach, stacjach i liniach łączności;
- odtworzeniu naruszonych kanałów łączności w ramach istniejących możliwości;
- poddaniu stanu osobowego pododdziałów łączności zabiegom sanitarnym;
- odkażaniu, dezaktywacji i dezynfekcji sprzętu łączności;
- uzupełnieniu stanu osobowego i sprzętu łączności w pododdziałach łączności.

Podane wyżej przedsięwzięcia będą wykonywane w zależności od rozmiarów zniszczeń i użytych przez nieprzyjaciela środków masowego rażenia. Szereg wymienionych przedsięwzięć, w artylerii, może być wykonywanych przy pomocy pododdziałów łączności sztabów ogólnowojskowych. Każdorazowo w pierwszym rzędzie należy odtwarzać naruszone kanały łączności radiowej niezbędne dla kierowania ogniem pododdziałów rakiet taktycznych.

Załączniki:

- nr 1 - Organizacja łączności przewodowej artylerii na szczeblu taktycznym /Przykłady - fragmenty/.
- nr 2 - Schemat organizacji łączności środkami radiowymi dowódcy i sztabu artylerii dywizji /Przykład/.
- nr 3 - Schemat organizacji łączności środkami radiowymi w artylerii pułku zmechanizowanego. /Przykład/.
- nr 4 - Schemat organizacji łączności środkami radiowymi pułku artylerii /jako art.wzmocnienia pz/ w natarciu.
- nr 5 - Schemat organizacji łączności środkami radiowymi w dywizjonie artylerii przeciwpancernej /jako OPanc/.
- nr 6 - Wykorzystanie środków łączności oraz łączność wewnętrzna na stanowiskach dowodzenia drt.

Bibliografia:

1. "Rozpoznanie i łączność w dywizjonie i baterii". Instrukcja artylerii. Wyd. MON, Warszawa 1963 r.
2. "Taktyka artylerii naziemnej". Cz.I i II. Podręcznik Wyd. MON, Warszawa 1962-63.
3. Organizacja łączności artylerii na szczeblach taktycznych w natarciu i obronie". Skrypt ASG, 1961 r.

OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

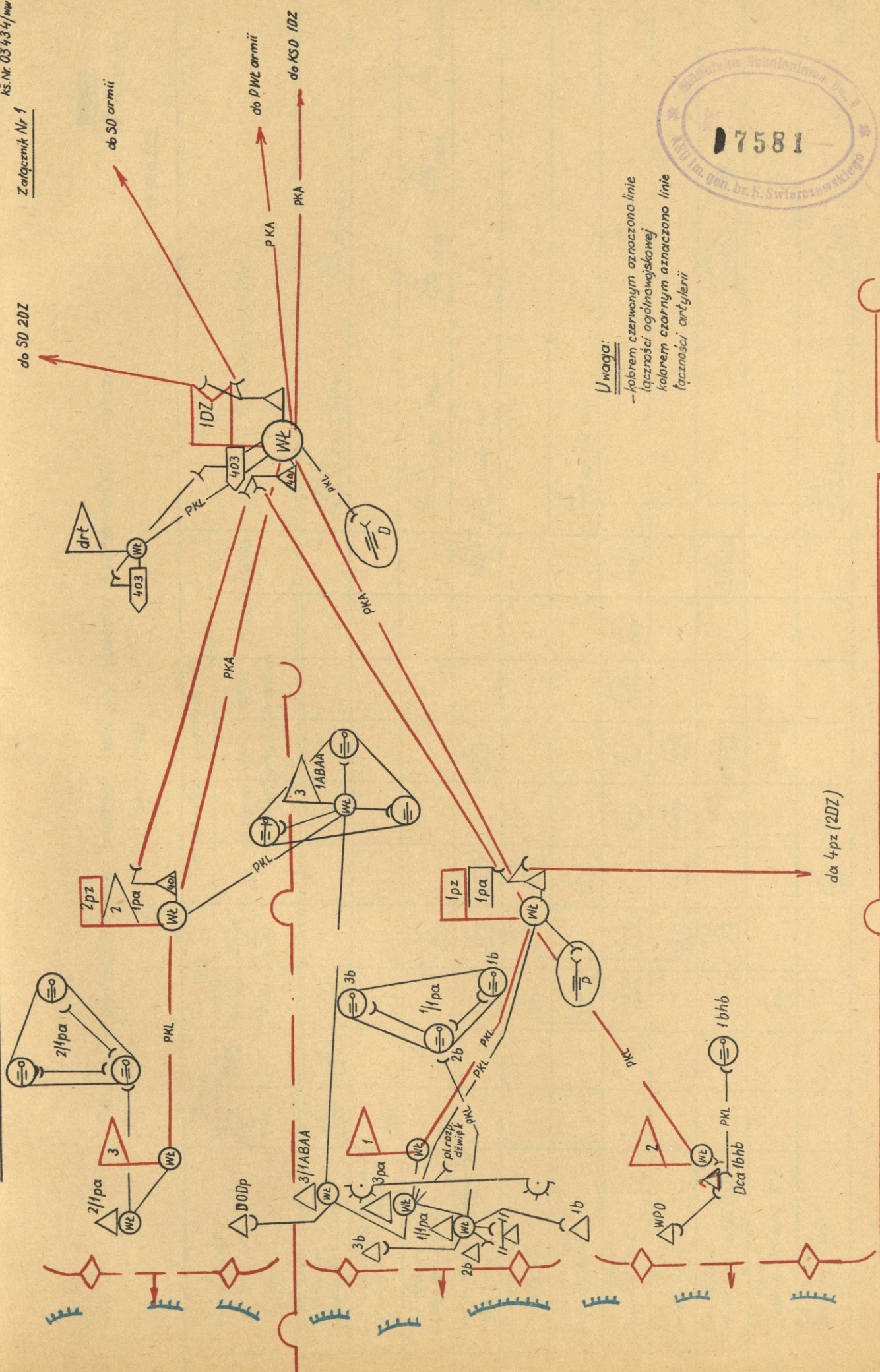
Odbito 50 egz.

Egz.nr 1-50 bibl.tajna
Wyk.ppłk KITKOWSKI
Druk.K.L.
Nr.ks.03484/WW

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI PRZEWODWEJ ARTYLERII NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM (przykłady - fragmenty)

egz. Nr. 1
Ks. Nr. 03434/ww

Załącznik Nr 1



Uwaga:
 - kolorem czerwonym oznaczono linie łączności ogólnowojskowej
 - kolorem czarnym oznaczono linie łączności artylerii

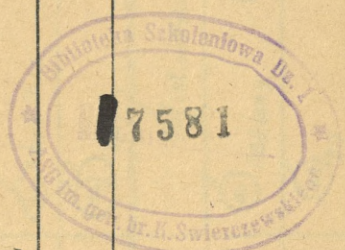


Schemat organizacji łączności środkami radiowymi w artylerii pułku zmechanizowanego (przykład)

egz. Nr...
KS. Nr 03434/mm.

Załącznik Nr 3

Nr sieci lub kierunku	Nazwa sieci lub kierunku	Podległe pododdziały										Pozostałe jednostki		
		DZ		1 pz		1/1 pz				2/1 pz	3/1 pz		bhb	boppanc (02panc)
		Dca /WSD/	Sztab /SD/	Dca i sztab pz	Szef art.	Dca bpszmot	Dca kpszmot	Artyleria bpszmot	Artyleria bpszmot					
				pl. moźdz. 120mm	pl. moźdz. 82mm	wyrzut. PPK								
1.	Sieć radiowa Dowódcy DZ													2,3 pz
2.	Sieć radiowa Dowódcy DZ													2,3 pz, 1 pz
3.	Sieć radiowa Sztabu DZ													2,3 pz, 1 pz
4.	Sieć radiowa Dowódcy 1 pz													KSD pz bcz pz
5.	Sieć radiowa Szefa artylerii 1 pz													
6.	Sieć radiowa Dowódcy 1/1 pz													2,3 kpzmot
7.	Sieć radiowa Dowódcy 1 kpzmot													2,3 kpzmot
8.	Kierunek radiowy Dowódcy bhb													S0
9.	Kierunek radiowy Dowódcy bhb													WPO
10.	Kierunek radiowy Dowódcy boppanc													5 rooki ciągu
11.	Kierunek radiowy Dowódcy pl. moźdz.													WPO



Wykonano 50 egz.

Schemat organizacji łączności środkami radiowymi pułku artylerii / jako art. wzmocnienia pz /
w natarciu

egz. nr...
ks. nr 03434/wm

Załącznik Nr 4.

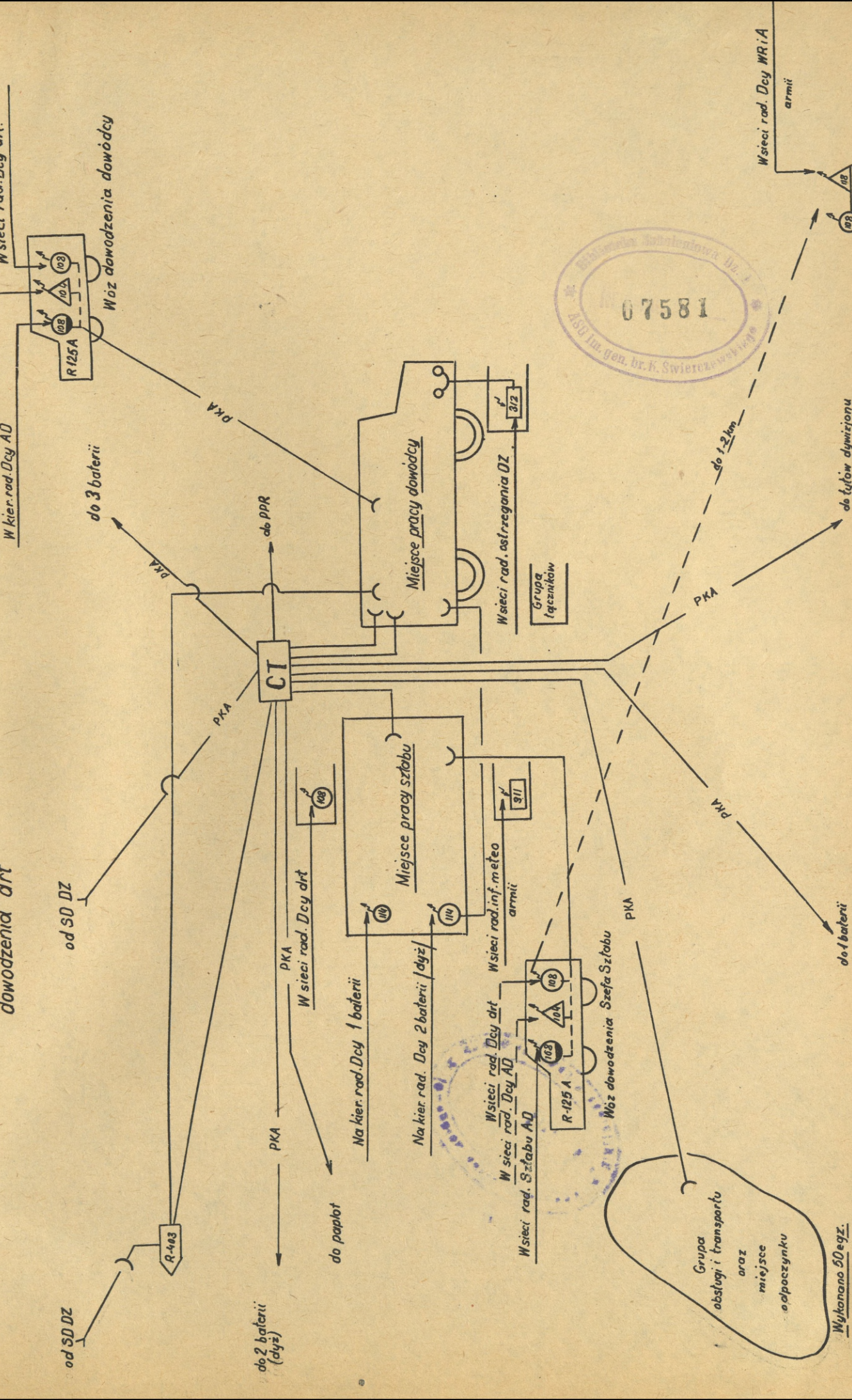
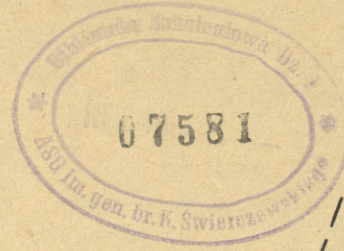
Nr sieci lub kierunku	Nazwa sieci lub kierunku	Podległe pododdziały										Pozostałe jednostki										
		5DZ		15pz	5pa			1/5pa			Artyleria wsparcia/DPN											
		Dca AD	Sztab AD		Dca	Sztab	KSD	Dca	Sztab	fb	2b		3b	3/5pa w dyzsp. dyz AD/	1/1pa	bhb pz	3 kcz					
1.	Sieć radiowa Dowódcy artylerii 5DZ	108	108	108														108 41ABAA	108 0pponc	108 5dapponc	108 5art	
2.	Sieć radiowa Sztabu art.		108																			
3.	Sieć radiowa art. rozp. lotniczego 5DZ																					
4.	Sieć radiowa Kwatermistrza 5DZ																					
5.	Sieć radiowa inf. meteo. armii																					
6.	Sieć radiowa ostrzegania 5DZ																					
7.	Sieć radiowa Dowódcy 5pa																					
8.	Sieć radiowa Sztabu 5pa																					
9.	Kierunek radiowy Dowódcy 5pa																					
10.	Sieć radiowa Dowódcy 15pz																					
11.	Sieć radiowa Kwatermistrza 5pa																					
12.	Sieć radiowa Dowódcy 1/5pa																					
13.	Sieć radiowa DOD 1/5pa																					
14.	Kierunek radiowy Dowódcy baterii haubic																					

Wykonano 50 egz.

Wykorzystanie środków łączności oraz łączność wewnętrzna na stanowisku dowodzenia drt

egz. Nr. KS.Nr. 03434/mw

Załącznik Nr 6



Wykonano 50 egz.

